

‘จิตสำนึกวิทยาศาสตร์’ เริ่มต้นด้วยการอ่าน

ครั้งหนึ่งผมเคยถูกตั้งคำถามเอาซึ่งๆ หน้าว่า “หนังสือวิทยาศาสตร์” ในเมืองไทยหายไปไหนกันหมด? ผมเข้าใจเอาว่าผู้ถามไม่ได้ตั้งอกตั้งใจจะค้นหาคำตอบของคำถามอย่างจริงจังนัก แต่ใช้มันเป็นใบเบิกทางเพื่อถกอีกหลายเรื่องที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากประโยคที่ว่านั้น

ผมยอมรับตรงไปตรงมาว่า หนังสือในแนวที่เป็นวิทยาศาสตร์-วิทยาการและเทคโนโลยีในเมืองไทยนั้นมีน้อยกว่าหนังสือ “ผี” ถึงจะไม่ได้มีการสำรวจตรวจสอบกันอย่างจริงจัง จังๆ ก็เถอะ หนังสือที่เข้าข่ายเป็นหนังสือเทคโนโลยีจริงๆ ที่มีก็เป็นเรื่องของไอทีและการบริโภคเทคโนโลยีในวงจำกัดเท่านั้นเอง

คำถามถัดมาที่หนักหนาสาหัสกว่าก็คือ “แล้วอย่างนี้เราจะปลูกจิตสำนึกทางวิทยาศาสตร์กันได้อย่างไร?”

ตอบยากนะครับ โชคดีที่ผมไม่มี “หน้าที่” ต้อง

ตอบ เล่าเรื่องนี้สู่กันฟังเพื่อที่จะบอกว่า ถึงแม้จะมีน้อย แต่หนังสือวิทยาศาสตร์ในเมืองไทยก็ยังมีอยู่ แนวความคิดทางวิทยาศาสตร์เองก็ปรากฏอยู่ในหลากหลายเรื่องราว ที่มีการนำเสนอกันในรูปแบบต่างๆ เพียงแต่ว่าอาจจะถูกให้นำหนักน้อยไปนิด จนเหมือนถูกกลบถูกกลืนไปเสียมาก

มีหนังสือดีๆ หลายเล่มที่ถูกตีพิมพ์ออกมาเรียบร้อยแล้ว แต่ถูกหนังสืออื่นๆ บนแผงบดบังจนไม่มีใครเห็นไม่มีใครรู้

เพื่อยืนยันเรื่องนี้ ผมขอใช้เนื้อที่ตรงนี้ได้จนละครึ่ง หยิบเอาหนังสือในแนวๆ นี้มาแนะนำให้ได้รับรู้กันว่า มีอยู่ในบรรณพิภพ

ส่วนใหญ่ จะเป็นหนังสือของสำนักพิมพ์มติชน ไม่ใช่ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นหนังสือใกล้มือเท่านั้นครับ แต่ยังเป็นเพราะสำนักพิมพ์มติชนยืนหยัดผลิตหนังสือในแนวนี้ออกมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เหมาะสม

อย่างหนังสือ “คู่มือท่องโลกวิทยาศาสตร์” ที่หยิบมาแนะนำเป็นประเดิมเล่มนี้ ผมอ่านแล้วเอาหัวตัวเอ็งรับประกันไว้เลยว่า ใครอ่านก็ต้องได้ประโยชน์ พ่อแม่ผู้ปกครองคนไหนที่คิดซื้อหาให้ลูกหลาน อย่าลืมหยิบมาอ่านเองด้วย เดี่ยวจะหาว่าไม่บอก

“คู่มือท่องโลกวิทยาศาสตร์” เล่มนี้มีข้อความขยายชื่อเรื่องมาด้วยว่า “ฉบับสมบูรณ์” นั้น

หมายความว่า ผู้อ่านจะได้ความรู้พื้นฐานในทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ ครอบคลุมกระบวนการความรู้ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่บนโลกนี้ในเวลาหนึ่ง ผมถือว่าแค่รวบรวมเอาไว้ให้ได้รับรู้ก็แล้ว สาขาวิชาการทางวิทยาศาสตร์ทุกวันนี้มีก็สาขาได้ ก็เป็นคุณูปการใหญ่หลวงแล้วละครับ แต่นี่ยังมีเนื้อหาอธิบายให้เข้าใจง่าย ๆ ไว้ครบครันอีกต่างหาก ตั้งแต่เรื่องของโลก เรื่อยไปจนถึงภูมิภาค เคมี ชีววิทยา อวกาศ ฟิสิกส์ และจักรวาลวิทยา

เนื้อหาที่ทันสมัย ทำให้ผู้อ่านนอกจากจะได้ความรู้พื้นฐานแล้ว ยังตามทันด้วยว่า ที่นักวิทยาศาสตร์แต่ละสาขากำลังคิดที่จะทำกันอยู่ในเวลานั้นคืออะไร

ตั้งแต่เรื่องของการแบ่งเซลล์เบื้องต้น เรื่อยไปจนถึงการดัดแปลงพันธุกรรม ช่วยให้เราสามารถทำความเข้าใจเรื่องเอกภพ รู้จักกับพลศาสตร์ได้พอๆ ทำความเข้าใจเรื่องเอกภพแบบควอนตัมกันเลยทีเดียว

เนื้อหาทั้งหมดถูกถ่ายทอดเป็นภาษาไทยโดย ดร.สิริพัฒน์ ประโทนเทพ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาโนเทคโนโลยี ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สามารถประกันความถูกต้องในเชิงวิชาการได้เป็นอย่างดี

สิ่งหนึ่งที่วิเศษสุดสำหรับหนังสือเล่มนี้ในทรรศนะของผมก็คือภาพประกอบครับ ภาพประกอบในหนังสือแนววิทยาศาสตร์มีความหมายอย่างมาก เพราะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ ช่วยสร้างจินตภาพ จินตนาการได้เฟร็ดเฟร็ดตื่นกึก ผมยังจำได้ดีว่า เรียนเรื่องกล้ามเนื้อ เรื่องอวัยวะภายในของคนจนจำได้ขึ้นใจ ก็ยังไม่จริงจังเหมือนครั้งแรกที่ได้เห็นภาพเขียนแสดงโครงสร้างกล้ามเนื้อหลังพิงพ่องอย่างละเอียดลออเป็นครั้งแรก

มันไม่เพียงวิจิตรพิสดารเท่านั้น แต่ยังทำให้ได้คิดว่า อ้อ! เป็นอย่างนี้นี่เอง!

ต้องขอบคุณสำนักพิมพ์มติชนที่ตัดสินใจคงภาพประกอบไว้ตามต้นฉบับเดิมทั้งหมด ทำให้หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษอย่างดี สีสดทั้งเล่ม ต้นทุนเพิ่มขึ้นอีกบานตะไท แต่ขายถูกเหลือเชื่อ 399 บาทเท่านั้นเอง

ใครมีลูกหลานซื้อติดบ้านไว้ รับประกันไม่ขาดทุน ห้องสมุดโรงเรียนไหนยังไม่มีไว้ประจำ หาซื้อด่วนครับ

ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์

pairat@matchon.co.th